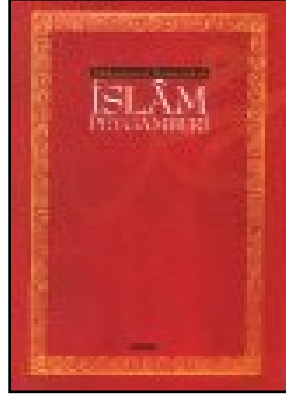

Muhammed Hamidullah, *İslâm Peygamberi*, çev.: Mehmet Yazgan, 5. Baskı, Beyan Yayınları, İstanbul 2008, c. 1-2.

Hazırlayan: Zübeyde ŞEN*

Ülkemizde de bir dönem misafir öğretim üyeliği yapmış olan Pakistanlı bilim adamı Prof. Dr. Muhammed Hamidullah'ın bu eşsiz eseri iki cilt halinde yayınlanmıştır. Kitabın girişinde Hamidullah'ın hayatı ve eserlerinden bahseden bir yazı okuyucuyu karşılamaktadır. Takdim yazısı ise onun öğrencilerinden Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma tarafından kaleme alınmıştır. İ. S. Sırma, Hz. Muhammed(s)'in hayatının iyi kavranılması açısından bu eserin ne kadar önem teşkil ettiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Yine bu kısımda Hamidullah'ın bu eserini hazırlarken 20 yıl civarında çalıştığı ve pek çok kütüphanede günler, aylar süren araştırmalar yaptığı bizzat kendi ifadelerine dayanılarak kaydedilmektedir. Ayrıca Muhammed Hamidullah hocayı ve insanlığa kazandırmış olduğu eşsiz ve bir o kadar da önem teşkil eden "İslâm Peygamberi" ve diğer eserleri methedilmektedir. İslâm Peygamberi isimli bu eserin uzun süren çalışma ve emek sonunda tamamlandığı vurgulanmıştır. Bu kaniya, Hamidullah'ın Paris'teki bir sohbeti sırasında "İslâm Peygamberi" isimli eserini yirmi senede hazırladığını ve bu eseri kaleme alabilmek için dünyanın dört bir yanındaki kütüphanelerde araştırma yapıp, binlerce fiş doldurduğunu dile getirmiştir ki bu sözler eserin geçirdiği zor şartları biz okurlara göstermektedir.

Takdim ve önsözden sonra kitabın içerdiği konulara değinmek istiyorum. Birinci cildin genel muhtevası Peygamberimizin hayatının bir bütünlük içinde alınmasıdır. İkinci ciltte ise daha çok Peygamber efendimizin özel hayatına ağırlık verilmektedir. Yani Allah Resulü'nün eşleriyle, çocuklarıyla, sahabîlerle,

* Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi Öğrencisi.

komşularıyla ve diğer insanlarla ilişkileri nasıldı? Şeklindeki soruların cevaplarını bu ikinci ciltte bulabiliriz. Yüzeysel olarak kitabın içeriğini belirttikten sonra eserde yer alan: İslâm Peygamberi'nin Hayatını Niçin İnceliyoruz? Şeklindeki soruyu cevaplamak istiyorum: İnsan hayatı maddî ve manevî olmak üzere iki önemli bölüme ayrılmıştır. Bu bölümler arasında dengeyi kurmak, hayatı yaşanılabilir hâle getirmek ve insan ilişkilerinde düzeni elde edebilmek için, İslâm Peygamberinin (Rasulullâh'ın) hayatını inceleme ihtiyacı duyarız. He yolun bir haritası, her aracın bir kullanma kılavuzu vardır. İnsanın ise hayatının anlamlı olması için bir rehber (öndere) gereksinimi vardır. İşte bu ve bu gibi sebepler bizlere "İslâm Peygamberi'nin hayatını niçin inceliyoruz?" sorusunun cevabına götürmektedir.

İlk malzeme ve kaynaklar bölümünü ele aldığımızda ise Hz. Muhammed^(s)'in hayatı incelenirken hangi kaynaklardan yararlandığını görürüz. Bu kaynakların başında hiç kuşkusuz Kur'an-ı Kerim ve Hadis ilmi gelmektedir. Kur'an-ı Kerimde birçok ayet-i kerimede Peygamber efendimizin üstün özelliklerinden, savaşlarından ve diğer durumlarından bahsedilmektedir. Ben kısaca Kur'an- Kerim'de Siyer alanında nasıl bilgi edinebileceğimize burada değinmek istiyorum ve Peygamberimizin hangi özelliklerinden bahsedildiğini başlıklar altında aktarmak istiyorum. Bu başlıklar: Muhammed^(s)'a vahiy ne ile ve niçin gönderildi, O'nun şahsiyeti, Muhammed^(s)'a Allah'ın hitap ettiği ayetler, kafirlerin O'na söyledikleri sözler, O'nun ahlakı ve Allah tarafından Peygamberimize teselli ve tavsiyeler, Muhammed^(s)'in peygamber olarak gönderilmesi ve peygamberliğini destekleyen hususlar şeklinde genel bir sıralama yapabiliriz. Hadis ilmi ise doğrudan doğruya Peygamber efendimizin sözleri, O'nun günlük hayatı ve buna benzer bir çok bilgiyi bizlere sunarak Siyer ilmine sağladığı katkıyı göstermektedir. Bu kaynağın dışında o dönemde yazılan şiirlerden de faydalanabileceğimiz bu kitapta belirtilmiştir. Bir Arap atasözü; "şiir, Arapların arşiv dairesidir." der. Bu atasözünü ele alarak şiirlerin Araplar için önemli bir kaynak olduğunu rahatça farkedebiliriz.

İlk malzeme ve kaynakları bu şekilde özetledikten sonra birinci ciltte geçen diğer başlıkları ve genel özetini de takdim etmek istiyorum: Peygamberimiz^(s)'e Kur'an-ı Kerim'in vahyedildiği ortam ve şartlar, o dönemdeki diğer büyük devletlerin durumları detaylarıyla incelenmiş, peygamberimizin atalarının kimler olduğu ve bu insanların Mekke'ye nasıl yerleştikleri belirtildikten sonra Hz. Muhammed^(s)'in hayatına doğumuna geçiş yapılmıştır. Doğum bölümünün sunumundan sonra efendimizin çocukluğu, gençliği ve gençliğinde iştirak ettiği dernekler, girdiği ilk savaş, güvenilir bir şahsiyet olarak tanınması, evliliği ve

aile hayatı, risâlet dönemi, bu dönem içerisinde geçirmiş olduğu sıkıntılı evreleri izâh edilmiştir.

Hamidullah, Hz. Peygamber'in İslâm'a davet için Habeşistan kralı Necaşi, Mısır hükümdarı Mukavkıs, Bizans imparatoru Heraklius, İran imparatoru ve diğer devletlere göndermiş olduğu mektupların aslını bu eserin birinci cildinde okurlarına sunmuştur. Birinci cilt, genel anlamıyla bu başlıklar çerçevesinde oluşmuştur. Şimdi de kitabın ikinci cildini sunmak istiyorum.

Eserin ikinci cildi - daha evvel de kısaca değindiğim gibi - Peygamberimiz'in özel hayatını içermektedir. Özel hayattan kasdettiğim; Peygamberimiz'in hanımları, çocukları, yakın çevreleri ve bunlarla olan ilişkileridir. Peygamberimiz'in nasıl bir devlet yöneticisi olduğu, devleti yönetirken uyguladığı kurallar, o dönemdeki eğitim öğretim, sanat, bilim, tıp, askerî, malî, adlî alarındaki genel prensipleri ve bu alanlarda yaptığı faaliyetleri kitabın ilerleyen sayfalarında görmemiz mümkündür. Bunların akabinde Efendimiz(s)'in ebedî hayata intikali, bu intikalin İslâm âlemine yansıttıklarını bulabiliriz. Peygamberimiz(s)'in vefatından sonra O'nun nasıl defnedildiği, halifelik sorunu ve ilerleyen safhalarda Müslümanlar arasında ne gibi ihtilâfların yaşandığını yine ikinci ciltte rahatça bulabilmemiz mümkündür.

Kitabın son kısmında bibliyografya, ek bibliyografya, özel isim ve kavramlar dizini yer almaktadır. Özel isim ve kavramlar dizini şeklinde geçen bu kısım sayesinde kitabın içerisinde bulunan kavramların, kitabın neresinde yer aldığını sonundaki numaralar sayesinde kolaylıkla bulabiliriz. Bunun iyi anlaşılabilmesi için bir örnek sunmak istiyorum. Meselâ eserin hangi sayfasında Talha İbn Ebu Talha hakkında bilgi edinebiliriz tarzında bir soru aklımıza takıldığında hemen "özel isim ve kavramlar" dizinini açıp, Talha ibn Ebu Talha'yı bulup karşısındaki rakamlarını (1373, 1374) kitabımızdan tesbit edip bu isim hakkındabilgi edinebiliriz.

Bu muhteşem eseri yukarıdaki cümlelerimle özetledikten sonra şimdi de bu kitabın ben de neler uyandırdığına bir kaç cümleyle değinmek istiyorum. Bu kitabı okumadan önce peygamberimizin hayatı hakkında ne kadar boş olduğumu okuduktan sonra ise bu eser sayesinde bir takım eksiklerimi tamamladığımı düşünüyorum. Hamidullah Hocamıza Allah'tan rahmet diliyor ve bu meşakkatli eseri hazırlayıp insanlığa hediye ettiği için kendisini şükranla yâd ediyorum.